

Hyvät Suomen Fysiologiyhdistyksen jäsenet!

Kuluneen vuoden aikana Suomen Fysiologiyhdistys sopi Pohjoismaisen Fysiologiyhdistyksen kanssa, että jäsenemme voisivat - niin halutessaan - liittyä myös Pohjoismaisen Fysiologiyhdistyksen (SPS) ainajäseniksi ilman erillistä jäsenanomusta. Kevään aikana yhdistysten välillä vaihdettiin ajatuksia tavoista, miten jäsenyys toteutettaisiin. Parhaimmaksi osoittautui ehdotus, että yhdistyksemme jäsenet voisivat liittyä SPS:ään "tarjoushinnalla", joka oli 50% normaalista jäsenmaksusta. Ehdotus hyväksyttiin yhdistyksemme vuosikokouksen yhteydessä pidetyssä hallituksen kokouksessa, jossa myös sovittiin, että Suomen Fysiologiyhdistys maksaa tämän liittymisjäsenmaksun kaikille niille, jotka ilmaisivat haluavansa liittyä myös SPS:n jäseneksi. Tämän tilaisuuden käytti hyväkseen 11 jäsentämme.

Suomi on muutenkin vahvistanut asemaansa pohjoismaisten fysiologien keskuudessa, sillä SPS:n puheenjohtajana useiden vuosien ajan toiminut prof. Anders Arner Ruotsista jättäytyi tänä vuonna pois puheenjohtajan asemastaan ja hänen seuraajakseen nimitettiin syyskuussa prof. Tomi Taira. Tomi Taira toimii Helsingin yliopiston eläinlääketieteellisen tiedekunnan fysiologian professorina. Pohjoismaisen Fysiologiyhdistyksen toiminta on aktiivista ja sen puheenjohtajuus paitsi haasteellista myös varmasti mielenkiintoista.

Lämpimät onnittelut Tomi Tairalle koko yhdistyksemme puolesta ja menestystä uudessa asemassa!

Suomen Fysiologiyhdistyksen jäsenelle, Akateemikko Riitta Harille, myönnettiin Itsenäisyyspäivänä Suomen Leijonan komentajanmerkki. Onnittelemme Riitta Haria tästä hienosta kunnianosoituksesta!

Suomen Fysiologiyhdistys on kuluneen vuoden aikana tukenut jäsenistönsä kokousmatkoja matka-apurahoin, myöntänyt vuoden väitöskirjapalkinnon, osallistunut aktiivisesti fysiologiyhdistysten kansainväliseen toimintaan osallistumalla kansainvälisiin kokouksiin sekä järjestettyihin videokokouksiin.

Vuoden hiljalleen lähestyessä loppuun toivon yhdistyksen kaikille jäsenille Rauhallista Joulua ja Hyvää Uutta Vuotta!

Synnöve Carlson
Puheenjohtaja

YHDISTYKSEN SÄÄNTÖIHIN TULOSSA MUUTOKSIA Asema kansalliskomiteana korostuu

Taustaa: Tiedeakatemiain neuvottelukunta (TANK) on neljän suomalaisen tiedeakatemian yhteistoimintaelin. Neuvottelukunnan jäsenyys on luotamustoimi ja tällä hetkellä jäseniä on kahdeksan. Edustettuina ovat Suomalainen Tiedeakatemia, Suomen Tiedeseura, Teknillisten tieteiden akatemia ja Svenska tekniska vetenskapsakademien i Finland. TANK on hallinnollisesti osa Tieteellisten seurain valtuuskuntaa (TSV) ja sillä on sekä kansallisia että kansainvälisiä tehtäviä. TANK:n kautta suomalaiset tiedeakatemit ovat saaneet edustajan kansainvälisiin kattojärjestöihin, joista merkittävin on ICSU (International Council for Science).

Oman yhdistyksemme kannalta on ollut merkittävää päästä osaksi kansainvälisiä organisaatioita, kuten IUPS (ICSU:n yhteistyökumppani) ja FEPS. Tämän osallisuuden on mahdollistanut asemamme *fysiologian kansalliskomiteana* ja sen myötä saatu valtiovastus. Käytännössä valtiovastus pidetään erillään yhdistyksen omasta budjetista. SuFY on saanut vuosittain toimintatukea kansainväliseen toimintaan, jonka käytöstä olemme raportoineet kahdesti vuodessa. Jos rahaa on jäänyt yli, on se palautettu loppuvuodesta uudelleen jaettavaksi. Valtion tiukentunut talous on näkynyt myös kuittitarkistuksina, joita on osunut myös meidän kohdallemme.

Kansalliskomiteajärjestelmällä on pitkä historia ja ensimmäiset komiteat on perustettu 1920-luvulla. Tällä hetkellä komiteoita on 36, joista 11 toimii tieteellisen seuran yhteydessä ja osa peräti ilman erillisiä sääntöjä tai toimintaperiaatteita. Oma yhdistyksemme perustettiin 1961 ja jo heti alkuun sille laadittiin lainmukaiset säännöt, joiden turvin olemme voineet tähän asti toimia niin fysiologian tieteenalan yhdistyksenä kuin valtionavustusta nauttivana kansalliskomiteana.

TANK on aloittanut hiljattain kampanjan, jossa se pyrkii saamaan kaikille kansalliskomiteoille asianmukaiset säännöt toiminnan perustaksi ja ohjaamiseksi. SuFy:n osalta toimenpiteeksi riittää kansalliskomitea -aseman kirjaaminen sääntöihin. Odotamme parhaillaan TANK:n ehdotuksia mahdollisiksi sanamuodoiksi.

Sihteeri

Lukuvinkki: Vehkalahti K., 2014. Tieteelliset seurat 200 vuoden aikajana. Tieteessä tapahtuu 6, s. 36-38. (mainintoja SuFy:stä)

KANSAINVÄLISET KOKOUKSET 2015

SPS Annual Meeting

Aarhus, Denmark

September 17-22

<http://conferences.au.dk/sps2015aarhus/>

Joint Meeting of FEPS and the Baltic Physiological Societies

Kaunas, Lithuania

August 26-29

<http://www.feeps2015.org>

Physiology 2015

Cardiff, UK

July 6-8

www.physiology2015.org

IN MEMORIAM

Henrik Wallgren

1928-2014

Emeritusprofessori, FT Henrik Wallgren kuoli syntymäkaupungissaan Helsingissä 14. elokuuta 2014. Hän oli syntynyt 25.6.1928.

Hänen 1954 puolustamansa väitöskirjan aihe oli "*Energy metabolism of two species of the genus *Emberiza* as correlated with distribution and migration*". Tutkimuksissaan hän paneutui paikka- ja muuttolintujen energia-aineenvaihdunnan eroihin selvittämällä lajiparin kelta- ja peltosirkku ominaisuuksia. Teema on nykyisinkin ajankohtainen, koska ornitologian tutkimuksessa selvitetään taas muuton aikaista energia-vaihduntaa fylogeneettista tietoa hyväksikäyttäen.

Väitöksensä jälkeen Henrik Wallgren siirtyi Alkoholitutkimussäätiöön (Oy Alko AB:n keskuslaboratorion fysiologinen osasto), missä hän toimi 1970-luvun alkuun asti. Tänä aikana hän tutki ennen muuta alkoholin vaikutuksia rottiin mukaan lukien mm. riippuvuuden kehittyminen. Jakson tärkein saavutus oli todennäköisesti yhdessä Herbert Barryn kanssa kirjoitettujen kirjojen *Actions of Alcohol*, osat I ja II, julkaiseminen (1970, Elsevier).

Wallgren nimitettiin Helsingin yliopiston eläintieteen (eläinfysiologia) apulaisprofessoriksi 1969 ja professoriksi 1974. Tässä virassa hän toimi eläkkeelle jäämiseensä asti vuoteen 1992. Professoriaikanaan hän jatkoi työtään etanolin vaikutuksista keskushermostoon ja tutki myyrien lisääntymisen hormonaalista säätelyä. Tärkeä kiinnostuksen kohde oli myös ympäristömyrkyjen vaikutukset petolintujen lisääntymiseen.

Henrik oli pääjärjestäjien joukossa, kun Helsingissä järjestettiin Fysiologian (IUPS, International Union of Physiological Sciences) maailmankongressi, jossa oli yli 4000 osallistujaa.

Hän toimi Nordenskiöld-seuran hallituksessa yli 40 vuotta, loppuajan puheenjohtajana. Kymmenen vuotta hän oli Societas pro Fauna et Flora Fennica -yhdistyksen puheenjohtaja. Hän toimi Kilpisjärven biologisen aseman ja Ahvenanmaalla sijaitsevan Nätön biologisen aseman esimiehenä yli 20 vuotta. Hänet valittiin Suomen Tiedeseuran jäseneksi 1969 ja Kuningalliseen Ruotsin Tiedeakatemiaan 1980. Hän toimi Suomen Tiedeseuran varapuheenjohtajana 1993-1995 ja puheenjohtajana 1995-1998. Hän toimi pitkään

myös Pohjoismaisen Fysiologiyhdistyksen (SPS) hallituksessa.

Henrikin ajalle Helsingin yliopiston eläinfysiologian osastolla oli ominaista avoimuus. Hänen lähtökohtansa oli, että tutkijat tekevät parhaansa jos saavat lähestyä tutkimuskysymyksiä omilla ehdoillaan ja aikatauluillaan.

Sama avoimuus ja empaattinen suhtautuminen ihmisiin sekä kyky ja halu vastuunkantoon johtivat siihen, että Henrikillä oli myös paljon tutkimusympäristön ulkopuolisia johtotehtäviä. Hän oli sekä Nylands Nationin kuraattori että inspektööri. Viiden vuoden ajan hän oli Arbetets Vänner -yhdistyksen varapuheenjohtaja ja kuului Helsingin Säästöpankin edustajistoon 1966-91, viimeiset kuusi vuotta puheenjohtajana. Vuodesta 1997 hän oli Suomen Tiedeseuran ja Suomalaisen Tiedeakatemian ihmisoikeusedustaja.

Henrik Wallgren kutsuttiin kunniajäseneksi Nylands Nationiin, Societas pro Fauna et Flora Fennicaan, Alkoholitutkijain seuraan ja Nordenskiöld-seuraan.

Merikotkatutkimus ja –suojelu olivat tärkeällä sijalla Henrikin toiminnassa yli 40 vuoden ajan. WWF:n Suomen merikotkatyöryhmä perustettiin 1972 tehtävään estää merikotkan häviäminen Suomen luonnosta. Henrikin huolestunut kirje valtion luonnonsuojelutarastajalle 1971 siitä, että Föglön merikotkasaaren Granön puusto oli leimattu, oli tärkeänä lähtökohtana suojeluprojektille. Granön metsä sai seistä, mutta saari rauhoitettiin pysyvästi vasta 1996. Merikotkatyöryhmä on onnistunut tehtävässään: sen ensimmäisenä toimintavuonna syntyi vain viisi poikasta – tänä vuonna 449. Vuonna 2003 Henrik voi jo kirjoittaa artikkelin ”Merikotkan onnellinen historia Suomessa”. Toissa vuonna Henrik osallistui kunniapuheenjohtajana merikotkatyöryhmän 40-vuotisjuhlaan Turunmaan saaristossa.

Menestynyt tutkija ja kunnioitettu herrasmies, jonka elämänsäsenne oli valoisa, on poistunut keskuudestamme.

Mikko Nikinmaa & Torsten Stjernberg

(Muistokirjoitus ja kuva on julkaistu Helsingin Sanomissa 10.9.2014)

UNITUTKIJA INTIASSA

Indian Society for Sleep Research

Asian Sleep Research Society

Kyseessä oli Aasian unitutkimusseuran kongressi, joka järjestetään vuorotellen suuremmissa yhdistyksen jäsenmaissa. Edellinen kokous järjestettiin Japanissa. Seura on kattojärjestö World Federation of Sleep Research Societyn jäsen, samoin kuin eurooppalainen, pohjois- ja etelä-amerikkalainen ja australialainenkin seura, ja juuri näissä merkeissä olen yhdistykseen aikoinaan tutustunut.

Matka Intiaan on aina kulttuurisokki, kongressinjärjestäjien ylivuotavaisesta vieraanvaraisuudesta huolimatta. Ensimmäinen huomioitava asia on viisumi - hankkika se ajoissa! Edellisestä kokemuksesta viisastuneena (käännytys lentokentältä!) aloitin ehkä liiankin ajoissa. Saatua muutaman viikon aherruksen jälkeen kaikki paperit kasaan asianmukaisesti täytettynä (tosin voin tunnustaa, että isoisäni ja –äitini kotipaikat olivat hie-man summittaiset, sillä ne jäivät Karjalaan noin sata vuotta sitten) marssin voitonriemuisesti konsulaattiin. Ulosmarssi oli jo vähemmän riemukas, sillä tarvittiin vielä kolme kutsua Intian viranomaisilta (ei siis kongressin järjestäjiltä). Onneksi järjestäjiltä löytyi tarpeeksi leimattuja ja allekirjoitettuja papereita niin että viisumi lopulta lyötiin passiin.

Lento saapui Mumbaihin (Bombay) puoli yhdeltä yöllä. Olin matkalla siis Thiruvananthapuram'iin Keralaan, jonne matkan oli määrä jatkua vasta yhdeksän tunnin päästä – ei siis muuta kuin lentokenttähotelliin. Mutta miten löytää hotelli aamuyöstä? Kaikki neuvonnat olivat kiinni, jäljellä vain riemukas joukko kyydintarjoajia. Valitsin joukosta yhden, joka lähti ripeästi apumiehen-sä kanssa repimään kassiani väkijoukon läpi Mumbain öisessä helteessä. Polveilevat neuvottelut kyydin hinnasta päätyivät summaan, joka ei ollut suuren suuri mutta niissä oloissa huomattava. Taksissa olikin sitten kolmas mies, jonka kanssa alkoivat uudet neuvottelut varsinaisen matkan hinnasta. Etukäteismaksulla. Matkan uuvuttamana maksoin, tosin nyt jo vähemmän. Puolimatassa mies alkoi kertoa kurjasta elämästään ja lopulta pysäytti auton. Tilanne alkoi vaikuttaa jo ikävältä, mutta selvisi kun kysyin jokseenkin lyötynä että ”paljonko”. No, pari euroa riitti hyvin. Jos kohta suunnilleen tähän olikin varautunut ilman etukäteen varattua kyytiä, en kyllä ollut mielissäni. Loppumatkat onneksi sujuivat sitten kuin tanssi – kyydit oli varattu ja

maksettu etukäteen erilaisten nettipalvelujen kautta, eikä riitoja syntynyt.

Entä itse kongressipaikka Kerala - tiesittekö, että Kerala on Intian Venetsia? Minä en, ennen tätä matkaa. Kuka haluaa hienon rantaloman Intiassa, suuntaa Keralaan. Turisteille on järjestetty makoiset olot, maisemat ovat hienot ja eläminen ja ostelu halpaa. Mitä ihminen voi muuta toivoa? No, ehkä sen että vatsatauti ei niissä hygieniaoiloissa toteutuisi takuuvarmasti.

Aasian unitutkimusseura seura yrittää kokoustensa yhteydessä järjestää nuorille tutkijoille myös tilaisuuksien saada koulutusta ja tutustua muiden maiden tutkijoihin. Tämä on toimintaa johon mielelläni osallistun ja autan nuoria siinä missä osaan ja pystyn. Tosin tämä kokous oli pettymykseksi melkoisen senioripainotteinen ja kovin herravoittainen. Järjestelyt olivat toki hienot ja vieraanvaraisuus ylitsevuotavaa.

Niinpä kiitän Suomen Fysiologiyhdistystä saamastani matka-avustuksesta ja sen avulla hankituista runsaista kokemuksista. Kaikki kynnelle kykenevät, matkaan vain mieltä avartamaan, vaikkapa kohti Intiaa!

Tarja Porkka-Heiskanen (Stenberg) "LIPIDS IN REGULATION OF SLEEP: EXPERIMENTAL AND EPIDEMIOLOGICAL STUDIES IN HUMANS" in the symposium titled "Regulation of sleep by energy metabolism-related substances"

*Tarja Stenberg
Helsingin yliopisto*

VERKKOSIVUT

Uusi osoitteemme on <http://sfy.yhdistysavain.fi>
Kotisivujemme Web-vastuuhenkilö on professori Esa Hohtola Oulusta.

Sivuilla löytyvät jäsentiedotteet, uusitut jäsenanomus- ja apurahalomakkeet ohjeineen sekä linkkejä kansainvälisten kattojärjestöjemme verkkosivuille. "Toimintaa"-sivuilla on tietoa vuosi- ja muista yhdistyksen järjestämistä kokouksista. Sivulla voi myös katsella kokousten kuvakoosteita.

Jäsensivuille pääsee toistaiseksi vapaasti.

SuFy on Duodecimien jäseneseura, joten linkki sivuillemme löytyy edelleen Terveysportista www.terveysportti.fi kohdasta "Erikoislääkäriyhdistykset".

**Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta
2015!**

**God Jul och Gott Nytt År!
Merry Christmas and Happy New Year!
Season's Greetings!**

**Hallitus
The Board**

SUOMEN FYSIOLOGIYHDISTYKSEN HALLITUS 2014

PUHEENJOHTAJA

Synnöve Carlson, professori, LKT
Aalto-yliopiston Perustieteiden korkeakoulu, O. V. Lounasmaa Laboratorio, Espoo
/Helsingin yliopisto, Biolääketieteen laitos/Fysiologia, Helsinki
syncarls@mappi.helsinki.fi

VARAPUHEENJOHTAJA

Heikki Kainulainen, professori, FT
Jyväskylän yliopisto
Liikuntabiologian laitos
heikki.kainulainen@sport.jyu.fi

SIHTEERI

Liisa M. Peltonen, dosentti, FT
Helsingin yliopisto
Biolääketieteen laitos/fysiologia
liisa.m.peltonen@helsinki.fi

TALoudenHOITAJA

Olli Vakkuri, dosentti, FT
Oulun yliopisto,
Biolääketieteen laitos/fysiologia
olli.vakkuri@oulu.fi

HALLITUKSEN JÄSENET

Pirjo Pakarinen, dosentti, FT
(varajäsen Arja Uusitalo)
Turun yliopisto, Biolääketieteen laitos
pirjo.pakarinen@utu.fi

Olli-Pekka Penttinen, dosentti, FT
(varajäsen Satu Mänttari)
Helsingin yliopisto, Ympäristöekologian laitos
olli-pekka.penttinen@helsinki.fi

Ville Jantti, dosentti, LKT
(varajäsen Faik Atroshi)
Tampereen teknillinen yliopisto
ville.jantti@uta.fi

Tuomas Westermarck, dosentti, LKT
(varajäsen Helena Mäenpää)
Rinne koti-säätiö, Espoo
tuomas.westermarck@ppa.inet.fi